

Abstracts Nederlands Congres Volksgezondheid 2012

Op 11 en 12 april jl. vond het Nederlands Congres Volksgezondheid plaats. Een breed scala aan onderwerpen passeerde daar de revue: van alcohol, diversiteit, riskante leefstijl, interventies, de evaluatie van de effectiviteit van JUMP-in, tot de jeugdgezondheidszorg. Wij presenteren een kleine selectie abstracts.

Etnische verschillen in de perceptie van de moeder van het gewicht van haar kind

M.L.A. de Hoog,¹ K. Stronks,¹
M. van Eijsden,² R.J.B.J. Gemke,³ T.G.M. Vrijkotte¹

Achtergrond en doelstelling

Het 'zien' en onderkennen van overgewicht door ouders is cruciaal voor de preventie van overgewicht bij kinderen. In dit onderzoek is de etnische variatie onderzocht van de mate waarin de moeder het gewicht van haar kind onderschat, en wordt de verklarende rol onderzocht van sociaaleconomische status (SES), acculturatie, leeftijd van de moeder en body mass index (BMI) van de ouders.

Methode

2769 kinderen met een gezond gewicht of overgewicht/obesitas in de leeftijd van 5-6 jaar zijn onderzocht binnen 5 etnische groepen (ABCD-studie): Nederlands ($n = 1744$), Afrikaans ($n = 184$), Turks

($n = 86$), Marokkaans ($n = 161$) en overig niet-Nederlands ($n = 592$). Door middel van een vragenlijst zijn gegevens verzameld over de perceptie die moeders hebben van het gewicht van haar kind, de SES, de acculturatie en de BMI van de ouders; lengte en gewicht van het kind zijn gemeten. Onderschatting van het gewicht van het kind werd bepaald door de perceptie van de moeder te vergelijken met de gewichtstatus van het kind (IOTF-richtlijn).

Resultaten

Bij kinderen met een gezond gewicht varieerde de mate van onderschatting van 3,6% (Nederlands) tot 15,7% (Marokkaans). Dit betekent dat de moeder haar kind te licht vond, terwijl het kind een goed gewicht had. Bij kinderen met overgewicht/obesitas varieerde de onderschatting van 73,0% (Nederlands) tot 92,3% (Turks). Opleidingsniveau en acculturatie verklaarden voor een groot deel de etnische verschillen, met een kleine bijdrage

van de leeftijd van de moeder. Na correctie bleef de mate van onderschatting hoger in de Marokkaanse groep (OR = 4,37; 95%-BI = 1,79-10,62) ten opzichte van de Nederlandse groep kinderen met een gezond gewicht.

Conclusie

Bijna alle moeders van kinderen met overgewicht/obesitas onderschatten het gewicht van hun kind. Moeders van Turkse en Marokkaanse afkomst hebben een andere perceptie van gewicht. Zij onderschatten het gewicht van hun kind vaker. Een lage opleiding, een lage acculturatiegraad en een jongere leeftijd van de moeder spelen hierbij een belangrijke rol.

Het volledige artikel is verschenen in het *Int J Obesity*. 2012;36:53-60.

¹ Amsterdam Medisch Centrum, Amsterdam; ² GGD Amsterdam; ³ Vrije Universiteit Medisch Centrum, Amsterdam

Informatie: m.l.dehoog@amc.uva.nl

Vechten tegen de bierkaai? Voorkomen en verminderen van alcoholgebruik onder jongeren

V.M.M.M. Pachen, E.E.M. Deursen

Achtergrond en doelstelling

Jongeren in Nederland drinken te jong, te veel en te vaak. De laatste jaren is het besef dat jongeren en drank slecht samengaan breed doorgedrongen. Het zichtbare bewijs daarvan zijn dronken jongeren die overlast veroorzaken op straat.

Minder zichtbaar, maar niet minder ernstig, is de schade die alcohol aanricht in jeugdige hersenen. Alcoholgebruik onder jongeren is een complex probleem, waar geen simpele oplossingen voor bestaan. Er is dan ook op lokaal niveau een integrale aanpak en een goede samenwerking nodig tussen alle partijen die betrokken zijn bij deze problematiek.

Methode

In de periode 2010-2011 onderzocht Integraal Toezicht Jeugdzaken^a (ITJ)

in de gemeenten Enschede, Gemert-Bakel, Helmond en Rijssen-Holtten, of deze gemeenten er samen met de lokale partijen in slaagden het alcoholgebruik onder jongeren tot 18 jaar terug te dringen.

Resultaten

Op drie belangrijke onderdelen signaleerde ITJ knelpunten die bij alle 4 gemeenten naar voren kwamen: drinkende jongeren zijn nog onvoldoende in beeld, de aanpak is nog niet integraal en de regierol van de gemeente behoort

een stevigere invulling.

Het rapport 'Vechten tegen de Bierkaai? Voorkomen en verminderen van alcoholgebruik onder jongeren' bevat de 'rode draden' van de onderzoeken in de 4 gemeenten. Deze bevindingen zijn ook relevant voor bestuurders, organisaties en professionals in andere gemeenten.

Conclusie

In elk van deze gemeenten heeft ITJ voorbeelden van geslaagde maatregelen gezien, maar ITJ constateerde ook knelpunten in de lokale aanpak. Voor elke gemeente is door ITJ een rapport opgesteld met conclusies en aanbevelingen.

^a ITJ is een samenwerkingsverband van 5 Rijksinspecties die toezicht houden op

organisaties voor jongeren. ITJ richt zich in haar onderzoek op problemen van en door jongeren. De inspecties die binnen ITJ samenwerken zijn: Inspectie Jeugdzorg, Inspectie voor de Gezondheidszorg, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en Inspectie Werk en Inkomen. www.jeugdinspecties.nl.

Integraal Toezicht Jeugdzaken, Utrecht

Informatie: v.pachen@jeugdinspecties.nl

De rol van actieve computer games bij het fysiek activiteitenpatroon van Nederlandse adolescenten

M. Simons, C.M. Bernaards, J. Slinger

Achtergrond en doelstelling

De nieuwe generatie actieve computergames (games waarbij je moet bewegen) zou mogelijk kunnen bijdragen aan een actievere leefstijl van adolescenten. Het doel van deze studie is om meer inzicht te krijgen in welke jongeren actieve games spelen, hoeveel tijd ze hieraan besteden, de bijdrage die de games kunnen leveren aan het totale beweeggedrag en het type activiteiten dat wordt vervangen.

Methode

201 kinderen hebben samen met hun ouders een vragenlijst ingevuld over demografie, lichamelijke activiteit,

sedentair gedrag, gamegedrag en vervanggedrag. Naast beschrijvende statistiek zijn onafhankelijke *t*-tests, Pearson's chi-kwadraattoetsen en Mann-Whitney-U-tests gebruikt om een vergelijking te kunnen maken tussen adolescenten die regelmatig actief gamen (≥ 1 uur per week) en adolescenten die dat slechts sporadisch (< 1 uur per week) doen.

Resultaten

11% van de adolescenten met een actieve console in huis speelde nooit een actieve game. Er was geen significant verschil in geslacht, opleidingsniveau, etniciteit en sedentair gedrag van regelmatig actief gamende jongeren ($n = 65$) en sporadisch actief gamende jongeren ($n = 114$). Er werd 80 (+/- 136) minuten per week besteed aan het actief gamen, wat 11% was van de totale tijd die adolescenten lichamenlijk actief waren. Het percentage adolescenten dat voldeed aan de beweeg-

norm steeg van 67% naar 73% wanneer de actieve gametijd werd meegerekend. Zowel de adolescenten als hun ouders gaven aan dat het spelen van actieve games vooral in de plaats was gekomen van sedentaire activiteiten, zoals tv-kijken, internetten en niet-actieve games spelen.

Discussie en conclusie

De resultaten van deze studie bevestigen het idee dat actieve computergames kunnen bijdragen aan een actieve leefstijl van adolescenten, vooral omdat deze games substantieel bijdragen aan de tijd dat jongeren lichamenlijk actief zijn. Maar ook omdat actieve computerspelers aangeven dat ze de tijd die ze besteden aan actieve spellen anders minder actief zouden doorbrengen.

TNO, Leiden

Informatie: monique.simons@tno.nl

Triage in de jeugdgezondheidszorg (JGZ): een pilotonderzoek

C.P.B. van der Ploeg,¹ M.H.C. Theunissen,¹ A. Broerse,¹ J. Bezem,² M. Kamphuis,¹ P.L. Kocken¹

Achtergrond en doelstelling

Triage is het maken van een voorselectie van kinderen naar zorgbehoef-

te door de jeugdgezondheidszorg. Met efficiëntere inzet van middelen krijgen alle kinderen het basispakket aan zorg (uitgevoerd door middel van een screening van doktersassistenten, inclusief vragenlijsten), maar kan extra zorg uitgaan naar risicokinderen (uitgevoerd door jeugdartsen en -verpleegkundigen). De triagemethodiek is door de GGD Gelderland-Midden ontwikkeld. In

een pilotonderzoek is onder meer onderzocht wat het effect is van triage op de zorg die risicokinderen ontvangen, en wat ouders vonden van de geboden zorg.

Methode

Een triage-GGD is vergeleken met een PGO-GGD, die onderzoeken op reguliere wijze uitvoert (leeftijdsgroep 5/6-jarigen). Het effect op de